

УДК 378.4:378.091.212:005.963

Н. Корнійчук, канд. біол. наук, доц.

Researcher ID: B-1156-2016

e-mail: korniychuknm@meta.ua

В. Чумак, канд. хім. наук, доц.

Researcher ID: B-8123-2016

e-mail: lic@zu.edu.ua

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Житомир, Україна

ЦИФРОВА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Представлено результати цифрової трансформації Житомирського державного університету імені Івана Франка в розрізі забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників. Продемонстровано можливість використання власно розроблених систем як інструменту забезпечення цифрової взаємодії закладів освіти: реєстрації/управління курсами підвищення кваліфікації педагогічних працівників "E-Training" та управління/обліку підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників "Experience".

Ключові слова: *цифрова трансформація, підвищення кваліфікації, заклад освіти, педагогічний працівник, науково-педагогічний працівник.*

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні передбачає здійснення низки процедур і заходів, серед яких провідні позиції посідає необхідність забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників [3]. Також визначено, що заклад вищої освіти зобов'язаний забезпечувати права науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників, зокрема на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років [3].

У постанові Кабінетів Міністрів України, що регламентує питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, чітко зазначено – система внутрішнього забезпечення якості освіти закладів освіти, що сформована у порядку, який визначено законодавством, має включати підвищення кваліфікації [2].

Підвищення кваліфікації у внутрішній системі забезпечення якості освіти є ключовим елементом для створення конкурентоспроможної освітньої системи, яка відповідає міжнародним стандартам. З огляду на сучасні виклики, заклади освіти потребують системного підходу до професійного розвитку педагогічних, науково-педагогічних працівників, керівників закладів освіти та інших учасників освітнього процесу [5, 6].

Особливостями підвищення кваліфікації в системі забезпечення якості освіти є фокусування на компетентностях (розвиток професійних, педагогічних, цифрових та управлінських компетентностей), здатність до моніторингу та оцінювання освітніх процесів, інтеграція міжнародних стандартів (ознайомлення з підходами, що закладені в Європейській асоціації забезпечення якості у вищій освіті (ENQA) та інших міжнародних інституціях, використання інструментів самооцінювання та зовнішнього оцінювання якості освіти), урахування національних пріоритетів (дотримання стандартів Державної служби якості освіти України, акцентування на впровадженні Нової української школи (НУШ) у загальній середній освіті), модернізація програм підготовки (створення програм, які відповідають актуальним викликам, таким як інклюзія, цифровізація, академічна доброчесність тощо) [1, 6, 7, 10].

Визначальними проблемами у підвищенні кваліфікації поряд з нестачею спеціалізованих програм підготовки для забезпечення якості освіти, відсутністю мотивації, обмеженістю інфраструктури закладу освіти є низький рівень цифрових компетенцій педагогічних і науково-педагогічних працівників. Зважаючи на це одним зі стратегічних напрямів підвищення кваліфікації є створення умов для забезпечення розвитку інформаційного освітнього середовища та впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій у закладі освіти.

У Житомирському державному університеті імені Івана Франка всі процедури та заходи спрямовано на підвищення кваліфікації учасників освітнього процесу, регулюються низкою нормативних документів, які затверджені вченою радою університету, зокрема "Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Житомирському державному університеті імені Івана Франка" [4, 5, 6].

Одним зі стратегічних напрямів розвитку університету визначено його інформатизацію та цифрову трансформацію [8]. Запровадження напрямку базується на визначених операційних цілях і ключових завданнях таких, зокрема, як: реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку як найбільш релевантного для сучасного закладу вищої освіти України з погляду викликів, потреб і можливостей; запровадження принципу "digital by default" (цифровий за замовчуванням) до освітнього процесу та системи управління університету; створення попиту та формування потреб учасників освітнього процесу до цифровізації, насамперед через впровадження масштабних проєктів цифрових трансформацій, зокрема на базі сучасних моделей управління університетом; формування попиту та потреб через реалізацію цілеспрямованої та інноваційної політики створення умов (технологічного середовища, цифрових інфраструктур тощо), що спонукатимуть учасників освітнього процесу університету та зовнішніх стейкхолдерів використовувати цифрові інструменти як більш ефективні, швидкі та якісніші; створення необхідних передумов, на рівні надання необхідних інформаційних ресурсів для розвитку дистанційної освіти; розроблення та широке впровадження дистанційних освітніх курсів та їх складових; оптимізація алгоритмів функціонування інформаційних систем для ефективного та безпечного впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій до всіх сфер діяльності університету та освітньої діяльності регіону.

Реалізація цих цілей і завдань окреслено у "Стратегії цифрової трансформації Житомирського державного університету імені Івана Франка", якою також визначено побудову, розвиток та реалізацію основних проєктів (Е-ресурсів) цифрової трансформації університету [9].

У розрізі забезпечення цифрової взаємодії закладів освіти в системі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-

педагогічних працівників в університеті запроваджено два проєкти – система реєстрації та управління курсами підвищення кваліфікації педагогічних працівників – "E-Training" та система управління та обліку підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників – "Experience".

Вебсайт "E-Training" – автоматизована система, функціями якої є управління та адміністрування процесу проходження підвищення кваліфікації педагогічних працівників, документообіг реалізованих Університетом різних форм освіти. "E-Training" забезпечує: оприлюднення освітніх програм; реєстрацію фізичних та юридичних осіб на курси підвищення кваліфікації; ведення реєстру виданих свідоцтв про підвищення кваліфікації; генерацію договорів та актів про надання освітніх послуг; формування статистичних звітів, зокрема фінансового напрямку (табелі обліку відпрацювання робочого часу); формування розкладів занять; доступ до персональних кабінетів слухачів і координаторів курсів (рис. 1).

Вебсайт "Experience" – автоматизована система, функціями якої є управління та адміністрування процесів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та його електронний документообіг.

"Experience" забезпечує: реєстрацію науково-педагогічних працівників Університету на стажування до закладів вищої освіти, з якими укладено двосторонні договори; реєстрацію науково-педагогічних працівників закладів освіти України на стажування до Житомирського державного університету імені Івана Франка; доступ до персональних кабінетів усіх учасників процедури стажування; формування всіх форм документації, що пов'язані з процедурою стажування (рис. 2).

Застосування цих систем під час організації курсів підвищення кваліфікації дозволяє здійснювати координацію діяльності, обмін ресурсами, забезпечувати доступність і персоналізацію навчання.

Цифрова взаємодія закладів освіти в системі підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників є важливим аспектом модернізації їх внутрішніх систем забезпечення якості освіти. Вона сприяє створенню єдиного освітнього простору – єдиної цифрової екосистеми, що забезпечує доступ до

сучасних знань і методик, підвищуючи якість освіти в Україні. Для її успішного впровадження необхідно зосередитися на розвитку інфраструктури закладів освіти, підвищенні цифрової грамотності всіх учасників освітнього процесу та стимулюванні співпраці між закладами освіти.

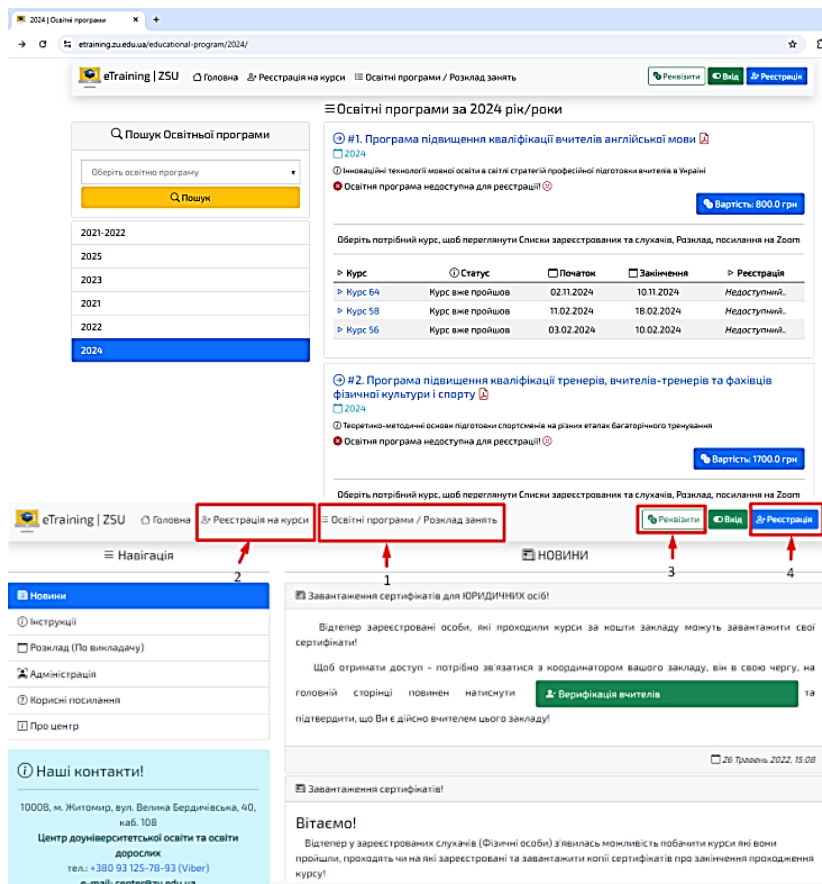

Рис. 1. Інтерфейс системи реєстрації та управління курсами підвищення кваліфікації педагогічних працівників "E-Training"

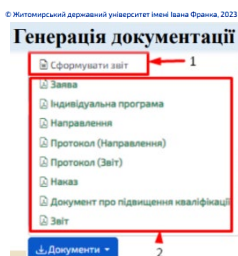
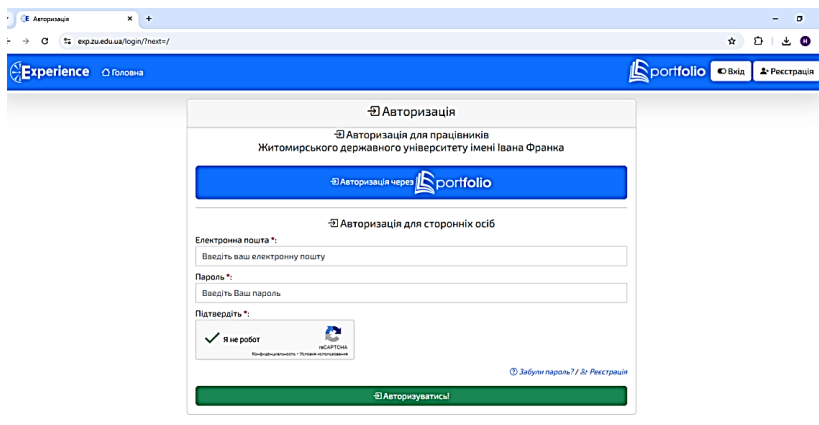

Рис. 2. Інтерфейс системи управління та адміністрування процесів підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників "Experience"

Список використаних джерел

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна–Болонья–Саламанка–Прага–Берлін) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. Тернопіль : Економ. думка ТАНГ. 2003. 60 с.

2. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.19. *Офіційний вісник України*. 2019. № 69. 189.

3. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII. *Законодавство України* : база даних / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Положення про організацію освітнього процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка : затв. Вченою Радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 11 від 25.06.24. URL: https://zu.edu.ua/office/pol_org_os_pr.pdf

5. Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у Житомирському державному університеті імені Івана Франка : затв. Вченою Радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 10 від 28.08.20. URL: <https://zu.edu.ua/offic/pro-pidv-kv.rar>

6. Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка : затв. Вченою Радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 13 від 29.06.23. URL: https://zu.edu.ua/offic/programa_yakosti_osvity.pdf

7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Київ : Ленвіт, 2006. 35 с. URL: <http://www.enqa.eu/files/ESG%20in%20Ukrainian.pdf>.

8. Стратегія розвитку Житомирського державного університету імені Івана Франка на 2024–2028 рр. : затв. Вченою Радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 22 від 27.12.23. URL: https://zu.edu.ua/offic/strateg_zu.pdf

9. Стратегія цифрової трансформації Житомирського державного університету імені Івана Франка : затв. Вченою Радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол № 22 від 27.12.23. URL: <https://zu.edu.ua/offic/dig-strategies-2028.pdf>

10. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. URL: www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_hea_2015.pdf